

Birgitta Westerlind
076-1027185
Fredrik Malmberg
010-4735000

Till Miljödepartementet

Svar på remiss gällande Naturvårdsverkets förslag till revideringar av förordningen (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter (M2020/01705/Nm)

Specialpedagogiska skolmyndigheten tillstyrker samtliga förslag till revideringar av förordningen (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter som föreslås i remissen. Förslag till förtydliganden och behov av stöd kring några frågor framgår nedan under rubriker från remissen.

Sammanfattning

Specialpedagogiska skolmyndigheten tillstyrker att miljöledningsförordningen avgränsas till myndighetens direkta miljöpåverkan. Det är dock viktigt att den förändringen inte begränsar myndighetens arbete med indirekt miljöpåverkan. Annan lagstiftning, rapporteringskrav eller annat kan behöva ses över för att stödja det arbetet.

Specialpedagogiska skolmyndigheten ser inte att en begränsning till att förordningen bara ska hantera direkt miljöpåverkan frigör resurser. Revideringarna i förordningen medför snarare ett behov av ökade resurser till den föreslagna ambitionshöjningen kring direkt miljöpåverkan parallellt med att arbetet med indirekt miljöpåverkan kvarstår.

Specialpedagogiska skolmyndigheten anser att det är viktigt med en tydlig vägledning kring arbete med att ta fram kriterier för betydande miljöpåverkan, samt hur ett livscykelperspektiv ska belysas i miljöutredningen.

Specialpedagogiska skolmyndigheten tillstyrker att kravet på en separat miljöhandlingsplan tas bort. Annan lagstiftning, rapporteringskrav eller annat kan behöva ses över för att stödja en integrering i ordinarie styrmodell.

Specialpedagogiska skolmyndigheten tillstyrker att miljöhänsyn ska tas i alla steg av inköpsprocessen och att miljökrav i upphandling ska ställas utifrån ett

livscykelperspektiv. För att stödja detta är det viktigt att Kammarkollegiet också har ett tydligt uppdrag att upphandla ramavtal med ett livscykelperspektiv och att Upphandlingsmyndigheten fortsätter utveckla stöd inom området.

Förslag 4.2.3 Fokus på direkt miljöpåverkan

Specialpedagogiska skolmyndigheten tillstyrker att miljöledningsförordningen avgränsas till myndighetens direkta miljöpåverkan. För att nå målsättningar i Agenda 2030 och de svenska miljömålen behöver hållbarhetsarbetet stärkas generellt och då är det viktigt att myndigheterna också arbetar aktivt, tar transformativa steg, kring den indirekta miljöpåverkan som verksamheten har. Myndigheter kan åstadkomma resultat som påverkar samhällets hållbarhet genom sina instruktionenliga uppdrag. Förslaget om att begränsa miljöledningsförordningen får därför inte riskera begränsa ett brett aktivt hållbarhetsarbete i myndigheterna. Det kan finnas anledning att stärka annan lagstiftning, rapporteringskrav eller annat för att minimera risken att myndighetens indirekta miljöpåverkan inte uppmärksammas och följs upp i tillräcklig omfattning. Regeringsformen anger att det allmänna ska främja en hållbar utveckling som leder till en god miljö för nuvarande och kommande generationer. Av myndighetsförordningen (2007:515) och förordning (2007:603) om intern styrning och kontroll framgår inga tydliga krav kring arbete med eller uppföljning av hållbarhetsfrågor.

Specialpedagogiska skolmyndigheten är inte en utpekad miljömålsmyndighet och har inga särskilda återrapporteringskrav i årsredovisningen kopplat mot miljömålssystemet. Inte heller i myndighetens instruktion finns något specifikt uttryckt kring miljömässig hållbarhet. I läroplanen för specialskolan (Lspec11) framgår bland annat att eleverna ska få kunskap om förutsättningar för en god miljö och en hållbar utveckling. Det är av stor vikt att den indirekta miljöpåverkan som undervisning har får stöd, tillsynas och följs upp via Skolverket och Skolinspektionen.

Även andra uppgifter hos myndigheten kan ha en indirekt miljöpåverkan, ex de statsbidrag som fördelas. Det skulle underlätta att ställa krav och följa upp miljöpåverkan för vissa ansökningsärenden om det framgick av regler kring statsbidrag eller regleringsbrev att det förväntas.

Specialpedagogiska skolmyndigheten ser inte att en begränsning till att förordningen bara ska hantera direkt miljöpåverkan frigör resurser. Det är motsägelsefullt att påstå det eftersom det samtidigt uttrycks krav på att det indirekta miljöarbetet ändå ska utföras. Revideringarna i förordningen medför snarare ett behov av ökade resurser till den föreslagna ambitionshöjningen kring direkt miljöpåverkan, ex att utveckla arbetet med livscykelperspektiv i

miljöutredningen och vid myndighetens inköp av varor och tjänster, samt att i miljöutredningen ta fram kriterier för betydande miljöpåverkan.

Förslag 4.2.4 Nya definitioner och begrepp

Det framgår redan av förordningen vilka som är de huvudsakliga sakfrågorna som myndigheterna förväntas jobba med. Det kan innebära mycket arbete för varje myndighet att ta fram en värdering av vilken miljöpåverkan som är betydande och som överstiger en av myndigheten beslutad nivå. Specialpedagogiska skolmyndigheten anser att det är viktigt med en tydlig vägledning kring arbete med att ta fram kriterier för betydande miljöpåverkan. I Naturvårdsverkets kommande revidering av vägledningen för miljöledningsarbetet bör metoder och tillvägagångssätt för detta beskrivas väl, ska värdering utgå från kvantitativa värden eller ”poäng” i någon specifik metod? Specialpedagogiska skolmyndigheten bedömer att det finns en risk att mindre, men ändå betydelsefulla miljöfrågor kring allas ansvar, engagemang och beteende i hela myndighetens arbete får stå tillbaka om ett för stort fokus och resurser läggs på frågor med betydande miljöpåverkan.

Specialpedagogiska skolmyndigheten anser också att det är viktigt att en kommande reviderad vägledning är tydlig med hur ett livscykelperspektiv ska belysas i miljöutredningen. Även här finns annars risker med att varje myndighet får lägga stora resurser på utredning och på bekostnad av ett operativt åtgärdsinriktat arbete.

Förslag 4.2.7 Krav på handlingsplan utgår

Specialpedagogiska skolmyndigheten tillstyrker att kravet på en separat miljöhandlingsplan tas bort. Det är bra med krav på att miljöfrågor ska integreras i den ordinarie styrmodellen. För att det ska fungera väl bör behovet av att tydliggöra detta i myndighetsförordningen (2007:515) och förordning (2007:603) om intern styrning och kontroll eller på annat sätt övervägas.

Förslag 4.3.3 Miljöhänsyn i alla steg av inköpsprocessen

Specialpedagogiska skolmyndigheten tillstyrker att miljöhänsyn ska tas i alla steg av inköpsprocessen och att miljökrav i upphandling ska ställas utifrån ett livscykelperspektiv. Det sker många avrop till betydande summor via de ramavtal som Kammarkollegiet tecknat. I vissa av dem kan den enskilda myndigheten ställa ytterligare miljökrav i en förnyad konkurrensutsättning. Det är önskvärt att Kammarkollegiet också får ett tydligt uppdrag att upphandla utifrån ett livscykelperspektiv. Det är resursbesparande att livscykelperspektivet redan beaktats i ramavtal som Kammarkollegiet tecknat och att den enskilda myndigheten inte behöver ta upp den frågan till prövning i en förnyad konkurrensutsättning. Det är en omställning, resurskrävande och komplicerat för myndigheten att anta utmaningen att i de egna upphandlingarna utgå från ett

livscykelperspektiv. Upphandlingsmyndigheten ger mycket stöd i miljöfrågor idag och det är viktigt att de fortsatt utvecklar sitt stöd kring hur upphandlingar kan utformas för att beakta ett livscykelperspektiv för olika produkter och tjänster.

För Specialpedagogiska skolmyndigheten

Fredrik Malmberg

Generaldirektör

Föredragande har i detta ärende varit miljösamordnare Birgitta Westerlind. Jurist Johanna Jadstrand har varit med vid den slutliga handläggningen utan att delta i avgörandet.